

Ders : 190**Konu : MEKKE DÖNEMİ - 2****ABDULLAH İBNİ MESUD VE VAHYİN TEBLİĞİ**

Mekke döneminde Rahmân sûresi nâzil olunca, Peygamberimiz (s.a.v.) ashabına;

- Kim bu sûreyi Kureyş'in ileri gelenlerine okuyacak? dedi. Abdullah b. Mes'ud (r.a.) kalkıp: "Ey Allah'ın Resûlü, ben (okurum) dedi. Ama Resûlullah (s.a.v.) onu oturttu. Aynı şeyi tekrar sordu. Yine Abdullah ibni Mes'ud (r.a.) kalktı.

Bu iş, Resûlullah (s.a.v.) ona müsaade edinceye kadar tekrarlardı. Abdullah ibni Mes'ud (r.a.) güçsüz ve zayıf olduğu için, Resûlullah (s.a.v.) bu işi onun yapmasını istemiyordu.

Böylece Abdullah ibni Mes'ud (r.a.) Kureyş'in ileri gelenlerinin Kâbe'nin yanında toplandığını görünce yanlarına giderek bu sûreyi okumaya başladı.

Bunun üzerine Ebû Cehil onu tokatladı ve kulağını yararak kanattı. İbni Mes'ud (r.a.) gözleri yaşlı bir şekilde Hz. Peygamber (s.a.v.)'in yanına döndü. Resûlullah (s.a.v.) onu öyle görünce çok üzüldü, kederli bir şekilde başını öne eğdi. O sırada Cebrâil (a.s.) gülerek ve müjdeli şekilde geldi. Peygamberimiz (s.a.v.):

- "Ey Cebrâil, İbni Mes'ud ağlarken sen gülüyorsun" deyince, Cebrâil (a.s.):
- "İleride bunun sebebini anlayacaksınız" dedi.

Müslümanlar Bedir günü galip gelince, İbni Mes'ud (r.a.) ölümler arasında dolaşıyor bir şeyler araştırıyordu. Birden Ebû Cehil'i baygın ve hırlar bir şekilde önünde buldu. Uzaktan mızrağıyla Ebû Cehil'in burnunu dürterek durumu anlamaya çalıştı. Ebû Cehil'in güçsüz olduğunu, kalkamayacağını anlayınca, üzerine çullandı, göğüsünün üstüne oturdu. Ebû Cehil, gözlerini açıp onu görünce; "Ey çoban, yemin olsun ki sen sarp, yüce bir yere çıktın" dedi. İbni Mes'ud (r.a.):

الْإِسْلَامُ يَغْلُو وَلَا يَغْلَى عَلَيْهِ

"İslam yücedir, üstündür, onun üstüne çıkılamaz"¹ dedi. Ebû Cehil:

"Arkadaşına (Muhammed'e) şunu ulaştır: Hayatımda ondan daha çok öfkelendiğim, buğzettiğim hiç kimse yoktur. Şu öldüğüm anda da yine en çok öfkelendiğim odur" dedi.

Rivayet olunduğuna göre Resûlullah (s.a.v.); onun böyle dediğini duyunca:

"Benim Firavun'um, Mûsâ'nın Firavunu'ndan daha şiddetli. Çünkü onun Firavun'u (ölürken-boğulurken)" iman ettim" dediği halde, benimki isyanı arttırdı." buyurmuştur.

Ebû Cehil, İbni Mes'ud (r.a.)'a: "Başımı kendi kılıcımla kes. Çünkü bu daha keskin ve bilenmiştir." dedi. İbni Mes'ud (r.a.) da onun başını kesti, ama taşıyamadı. Kulaklarına ip takarak sürükleyip Resûlullah (s.a.v.)'e götürdü.

İşte tam bu sırada Cebrâil (a.s.), Hz. Peygamber (s.a.v.)'in yanında gülüyor ve:

¹ Kenzu'l-Ummal, Ali el-Muttaki, 1/246

“Ey Muhammed, kulağa karşılık kulak. Fakat burada, kulağın yanısıra birde baş var.” diyordu. ²

HZ. HAMZA (R.A.)’IN MÜSLÜMAN OLMASI

Mekke döneminin en önemli olaylarından biri de Peygamberimiz (s.a.v.)’in amcası Hz. Hamza ile Hz. Ömer’in müslüman olmalarıdır. Hz. Hamza (r.a.) Peygamber (s.a.v.)’den iki yaş büyüktü ve onun süt kardeşi idi.

Peygamberliğin altıncı yılı Zilhicce ayı içinde, Peygamberimiz (s.a.v.) bir gün Safa Tepesi’nde otururken yanından geçen Ebû Cehil onunla alay etti, hakaret etti ve İslam’a dil uzattı. Daha sonra da Kâbe’nin yanında oturan arkadaşlarının yanına gitti.

O sırada Hz. Hamza avdan dönüyordu. Avdan dönünce Kâbe’yi tavaf etmeyi âdet hâline getirmişti. Hz. Hamza, pehlivan yapılı, güçlü ve avcı bir insandı. O gün de yine avdan dönmüş, Kâbe’yi tavaf etmeye gidiyordu. Peygamberimiz (s.a.v.)’e Ebû Cehil’in hakaret ettiğini gören bir köle Hz. Hamza ‘ya:

“Ey Ummare’nin babası! Keşke biraz önce burada olsaydın da, Ebû Cehil’in; yeğenin Muhammed’e yaptıklarını görseydin. O’na her türlü hakareti yaptı, O’na işkence etti, dinine küfretti.” diye haber verdi.

Hz. Hamza, Peygamberimiz (s.a.v.)’in hem amcası, hem de süt kardeşi idi. Bu sırada müslümanların sayısı 38’e ulaşmıştı.

Hz.Hamza, Ebû Cehil’in Hz. Muhammed’e (s.a.v.) hakaret ettiğini öğrenince, Ebû Cehil’in tavırları onu çok etkiledi. Hemen, Ebû Cehil’e giderek okunun yayı ile başına vurarak yaraladı³ ve ona şöyle dedi:

“Ben O’nun dininde olduğum hâlde, sen ona küfrediyorsun öyle mi? Erkeksen aynı şeyi bana yap!”⁴

Ebû Cehil, “müslüman olur” korkusuyla Hz. Hamza’ya ses çıkarmadı.

Hz. Hamza bu olaydan sonra, doğruca Peygamberimiz (s.a.v.)’in yanına gitti, O’nu teselli etti. Peygamberimiz (s.a.v.) ise, “kendisinin ancak müslüman olması ile sevineceğini” belirtti. Bu daveti duyan Hz. Hamza hemen kelime-i şehâdet getirdi, 39. müslüman oldu. Peygamberimiz (s.a.v.) bu duruma çok sevindi.

Hz. Hamza (r.a.)’ın müslüman oluşu müşrikleri korkuttu. Çünkü o hem etkili, hem de cesur bir insandı. “Arslan avcısı” olarak tanınırdı. Müşrikler bundan sonra müslümanlara çok fazla işkence edemez duruma geldiler.

HZ. ÖMER (R.A.)’IN MÜSLÜMAN OLMASI

Hızla yayılan İslam, Mekke müşriklerini şaşkına çevirdi. Hz. Hamza (r.a.)’ın müslüman olmasıyla müslümanlar daha da kuvvetlendiler. Müşrikler bu duruma bir çare bulmak istediler. Daru’n-Nedve’de toplandılar. Burada Hz. Muhammed (s.a.v.)’i öldürme kararı aldılar. Bu iş için de Ömer’i uygun gördüler. Hz. Ömer, sert tabiatlı, izzeti nefis sahibi olarak bilinirdi.

² Siret-i İbn Hişam, C.1, sh.424-425; Tefsir-i Kebir – Fahrüddin er-Râzî, C.23, sh. 271-272

³ a.g.e. Safiyüddin Mübarek Furi, sh.115

⁴ a.g.e.M.Asım Köksal, C.12, sh.239

Hız. Ömer, Hız. Muhammed (s.a.v.)'i öldürmek için kılıcını kuşandı. Öfke ile yola çıktı. Yolda Nuaym isimli bir kişiye rastladı. Nuaym, Ömer'i böyle öfkeli ve silahlı görünce sordu:

- "Ey Ömer nereye?" Ömer:
- "Muhammed'i öldürmeye gidiyorum." dedi. Nuaym:
- "Zor bir işe girişmişsin. Muhammed'in arkadaşları onun etrafında dolaşüyor. Sonra, kız kardeşin Fâtıma ve enişten Said de müslüman oldular. Sen önce onlara bak." dedi.

Ömer, o kızgınlıkla kız kardeşinin evine yöneldi. O sırada eniştesinin evinde Habbab b. Eret (r.a.) da vardı. Habbab (r.a.) "Tâ-hâ" yazılı sayfayı onlara okutuyordu. Ömer'in sesi duyulunca, evdekiler Kur'an sayfasını sakladılar. Habbab (r.a.), Hız. Ömer'in geldiğini duyunca evde gizlendi. Hız. Ömer eve girince, onların müslüman olduklarını anladı. Hemen eniştesi Said'i ayaklarının altına aldı.

Onu kurtarmak isteyen kardeşi Fâtıma'yı tokatladı. Kız kardeşi acı içinde şöyle dedi:

- "Ey Ömer! Ne yaparsan yap, müslümanlıktan vazgeçmeyiz."

Ömer hayret etti. Herkes kendisinden korktuğu halde, bu aciz kadın nesine güvenip de konuşuyordu? Düşünmeye başladı. Öfkesi yatıştı. Yaptığına pişman oldu. Okunan Kur'an sayfalarını istedi. Kız kardeşi:

- "Sen pissin. Ona ancak temiz olanlar dokunabilir, kalk guslet!" dedi. Ömer de kalkıp gusletti. Sonra da Tâ-hâ suresinden ayetlerin yazılı olduğu Kur'an sayfasını okumaya başladı.⁵

إِنِّي أَنَا اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدْنِي وَأَقِمِ الصَّلَاةَ لِذِكْرِي *

"Şüphesiz ben Allah'ım. Benden başka ilah yoktur. O hâlde bana ibadet et. Beni zikretmek için namazı dosdoğru kıl."⁶ mealindeki ayete kadar okudu. Bu ayetleri okuduğu zaman hayret etti. Kur'an'ın incelik ve hikmetli sözlerine hayran oldu ve:

- "Bu ne güzel ve ne değerli söz ? Bana Muhammed'i gösterin." dedi.⁷

Doğruca müslümanların toplandıkları Daru'l-Erkam'a gitti. Müslüman olmaya geldiğini anlattı. Hemen kelime-i şehâdet getirdi ve müslüman oldu. Peygamberimiz (s.a.v.) "Allahu Ekber" deyince, bütün sahabe hep birden tekbir getirdiler. Çünkü Peygamberimiz (s.a.v.)'in şöyle dua etmişti:

اللَّهُمَّ أَعِزِّ الْإِسْلَامِ بِأَبِي جَهْلٍ أَوْ بَعْمَرَ

"Allahım! İslam'ı Ebû Cehil ve Ömer ile aziz kıl."⁸

Hız. Ömer (r.a.) 40. müslüman idi. Kâbe'ye gittiler. Bu durumu karşıdan izleyen bazı müşrikler, Ömer'in müslümanları esir alıp getirdiğini sandılar. Fakat, gerçek kısa sürede anlaşıldı. Hız. Ömer'in (r.a.) müslüman oluşu, müşrikleri şaşkına çevirdi. Çok üzüldüler. İçlerine korku düştü.

Abdullah b. Abbas (r.a.)'den rivayet edildiğine göre şöyle demiştir:

"Ömer (r.a.) İslam'ı kabul edince Cebrâil (a.s.) inerek:

"Yâ Muhammed! Gök ehli Ömer'in müslüman oluşu dolayısıyla müjdeleştiler." dedi.⁹

⁵ Siret-i İbn-i Hişam, C.1, sh.460

⁶ Tâ-hâ suresi,14. ayet-Başka bir rivayette de Hadîd suresi.

⁷ Peygamberimiz Hayat ve Daveti, Safiyüddin Mübarek Furi, sh.116-117

⁸ İbn Mâce, Mukaddime 11,Tirmizi, Menâkıb 17

⁹ İbn Mâce, Mukaddime 11

Bir garip zaman oldu.
Ortalık duman oldu.
Bildikler düşman oldu.
Havuzlar umman oldu.
Ömer Müslüman oldu.

Necip Fazıl Kısakürek

Hz. Hamza ve Hz. Ömer (r.a.)'ın, peygamberliğin 6. yılı Zilhicce ayında üç gün arayla müslüman olmaları, İslam'ın yayılmasını hızlandırdı. Çünkü bu iki kahraman, müşrik iken de kendi toplumlarının en saygın kişileriydiler. Onların müslüman oluşu, müslümanlara cesaret ve güven verdi.

İki değerli kahraman Hz. Hamza (r.a.) ve Hz. Ömer (r.a.)'ın müslüman oluşundan sonra Mekke'deki kalın sis tabakaları dağılmaya başladı. Müşrikler, müslümanlara eza ve cefa yapmakla, onları dinlerinden vazgeçiremeyeceklerini anlayınca; bu sefer Peygamberimiz (s.a.v.)'i davetinden vazgeçirmek arzusuyla mümkün olan her şeyi ona teklif etmek suretiyle Peygamberimiz (s.a.v.)'le pazarlık yapmaya çalıştılar.

Fakat o zavallılar, üzerine güneş doğan hiçbir varlığın onun daveti önünde bir sivrisinek kanadına bile eşit olmayacağını bilmiyorlardı. Neticede yine kaybettiler ve arzu ettiklerinde yine başarılı olamadılar.

Utbe b. Rabia anlatıyor: "Utbe kavminin efendisiydi. Bir gün o Kureyş meclisinde, Resûlullah (s.a.v.)'in Mescid-i Haram'da yalnız oturduğu bir sırada şöyle demişti:

- "Ey Kureyş topluluğu! Kalkıp Muhammed'e gideyim mi? Belki de tekliflerimizin bazılarını kabul eder. Hangisini isterse ona verip, "bizden el çek" diyelim mi?"
- "Evet, ya Ebe'l-Velid!... Ona git ve onunla konuş" dediler. Utbe de kalkıp ona geldi. Resûlullah (s.a.v.)'in yanına oturup şöyle dedi:
- "Yeğenim!... Sen içimizden birisin. Kabile arasındaki derecen ve nesepteki yerin herkesçe bilinir. Sen kavmine çok büyük bir problem getirdin. Bununla topluluklarını dağıttın, huzurlarını bozdun, ilâhlarını ve dinlerini ayıpladın. Dedelerine küfrettin. Şimdi beni dinle, sana bazı şeyler arz edeyim, sen de düşünürsün, belki bunlardan birini kabul edersin." Bunun üzerine Peygamber Efendimiz (s.a.v.):
- "Söyle ya Ebe'l-Velid dinliyorum." dedi. Utbe de şöyle devam etti:
- "Yeğenim! Eğer getirdiğin din sebebiyle mal istiyorsan, mallarımızdan senin için ayıralım, en zenginimiz olasın. Eğer bununla, şeref istiyorsan, seni başımıza reis yapalım, sensiz hiçbir karar almayalım. Eğer bununla, emirlik istiyorsan, seni başımıza emir yapalım. Eğer sana gelen kendinden uzaklaştıramadığın bir cinni ise, seni iyileştirmek için bütün malımızı harcayalım. Çünkü cinniler, tedavi olmayan adamı mağlup edebilir."

Resûlullah (s.a.v.) Utbe'nin söylediklerini dinledi. Utbe sözünü tamamlayınca Resûlullah (s.a.v.) okumaya başladı: "Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın adıyla:

حَمِّ تَنْزِيلٍ مِنَ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ * كِتَابٌ فُصِّلَتْ آيَاتُهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ * بَشِيرًا وَنَذِيرًا فَأَعْرَضَ أَكْثَرُهُمْ فَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ *

"Ha-Mim. Bu, Rahmân, Rahîm (olan Allah) tarafından indirilmedir. Bu, ayetleri Arapça bir Kur'an olmak üzere anlayacak bir kavme açıklamış bir kitaptır. Hem müjdeleyici, hem uyarıcı olarak. Fakat onların çoğu yüz çevirdiler. Artık onlar dinleyip hakkı kabul etmezler."¹⁰

Efendimiz (s.a.v.) okumaya devam etti. Utbe bu ayetleri dikkatlice dinlemekteydi. Sonra Peygamberimiz bu suredeki secde ayetine (37. ayet) gelince secde etti ve şöyle buyurdu:

¹⁰ Fussilet 41/1-4

- “Ya Ebe'l-Velid okuduğumu dinledin. Artık seni onunla baş başa bırakıyorum.”

Utbe kalkıp arkadaşlarına geldi. Arkadaşları birbirlerine:

- “Allah’a yemin ederiz ki Ebe'l-Velid gittiği yerden başka bir yüzle geldi” dediler. Utbe yanlarına oturunca da:
- “Ne oldu ya Ebe'l-Velid?” dediler. Utbe:
- “Ben öyle bir söz işittim ki, vallahi o sözün benzerini şimdiye kadar hiçbir kimseden duymadım. Vallahi o ne şiidir, ne sihirdir, ne de kâhinliktir. Ey Kureyş topluluğu! Beni dinleyin ve benim hatırıma bunu yapın. Bu adamı davasıyla baş başa bırakın. Onunla savaşmayı terk edin. Allah’a yemin ederim ki, ondan işittiğim sözün büyük yankısı olacaktır. Eğer Araplar üzerine hakim olursa, onun mülkü sizin mülkünüzdür. Onun izzeti sizin izzetinizdir. O’nun davasıyla insanların en mutlusu olursunuz. Bu benim görüşüm. Siz dilediğinizi yapın” dedi.¹¹

Alınacak Dersler:

1. İnsanların değer verdiklerine ve sevdiklerine hakaret etmek, hakaret edene karşı nefret ve düşmanlığa sebep olur.
2. Allah kalbini hidayete açana hidayet verir.
3. Ebû Cehil, kalbini hidayete kapattığı için hidayet nasip olmadı. Ama Hz. Ömer kalbini hidayete açınca Allah on ada hidayet verdi.
4. Kur’an Allah kelimidir, her insanı etkiler. Yeter ki onu muhatabına uygun zaman ve ortamda Resûlullah (s.a.v.)’in methoduyla ulaştıralım.

Tavsiyeler:

1. Peygamber (s.a.v.)’in “İslam yücedir, üstündür, onun üstüne çıkılamaz” hadisini ezberleyelim.
2. Hz. Ömer (r.a.)’in hayatını okuyalım.

¹¹ Siret-i İbn Hişam, C.1, sh.389-391